

Mål C-800/23**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

28 december 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, Afdeling Gent
(Belgien)**Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:**

15 december 2023

Anklagade:

DRINKS 52 BVBA

NZ

Övrig deltagare i rättegången:

Minister van Financiën

Saken i det nationella målet

Förevarande begäran har framställts i ett mål där DRINK 52 BVBA och NZ (nedan kallade tilltalade) har lagförts för överträdelse av tullagstiftningen på grund av olovligt innehav och olovlig import till Belgien – från Tyskland och Nederländerna – av punktskattepliktiga varor i kommersiellt syfte, utan erläggande av belgiska punktskatter och förpackningsavgifter och utan tillstånd att verka som godkänd upplagshavare.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Genom förevarande begäran om förhandsavgörande med stöd av artikel 267 FEUF vill den hänskjutande domstolen få klarhet i hur artikel 42 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (nedan kallad unionens tullkodex) ska tolkas, för att kunna fastställa huruvida betalning av motvärdet för

punktskattepliktiga varor då förverkade varor inte kan överlämnas 1) inte är en (straffrättslig) påföljd utan en civilrättslig följd av en fällande brottmålsdom, 2) kan kumuleras med böter och 3) kan jämkas.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1) Kan artikel 42 i unionens tullkodex tolkas så, att den inte utgör hinder för sådana nationella bestämmelser som artiklarna 220 och 221.1 AWDA, artiklarna 1382 och 1383 i civillagen och artiklarna 44 och 50 i strafflagen, enligt vilka en förpliktelse att betala motvärdet för punktskattepliktiga varor då förverkade varor inte kan överlämnas, mot bakgrund av de allmänna unionsrättsliga principerna i artikel 6.3 i fördraget om Europeiska unionen (FEU), inte ska kvalificeras som en sanktion av straffrättslig karaktär eller annan sanktion, utan som en civilrättslig följd av en fällande brottmålsdom?

2) Kan artikel 42 i unionens tullkodex tolkas så, att den mot bakgrund av de allmänna unionsrättsliga principerna i artikel 6.3 FEU, i synnerhet kravet på proportionalitet i artikel 49.3 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, inte utgör hinder för sådana nationella bestämmelser som artiklarna 220 och 221.1 AWDA, artiklarna 1382 och 1383 i civillagen och artiklarna 44 och 50 i strafflagen, enligt vilka en förpliktelse att betala motvärdet för punktskattepliktiga varor då förverkade varor inte kan överlämnas får kumuleras med böter beräknade med tillämpning av en multiplikationskoefficient på det belopp som undandragits tull?

3) Kan artikel 42 i unionens tullkodex tolkas så, att den mot bakgrund av de allmänna unionsrättsliga principerna i artikel 6.3 FEU, i synnerhet kravet på proportionalitet i artikel 49.3 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, inte utgör hinder för sådana nationella bestämmelser som artiklarna 220 och 221.1 AWDA, artiklarna 1382 och 1383 i civillagen och artiklarna 44 och 50 i strafflagen, enligt vilka en förpliktelse att betala motvärdet för punktskattepliktiga varor då förverkade varor inte kan överlämnas inte ger den nationella domstolen någon jämningsbefogenhet som gör det möjligt att beakta de konkreta omständigheterna i målet, särskilt den tilltalades ekonomiska situation?

Anförda unionsbestämmelser

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), artikel 49.3

Fördraget om Europeiska unionen (FEU), artikel 6.3

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen, artikel 42.1 och 42.2.

Anförda nationella bestämmelser

Algemene wet inzake douane en accijnzen (den allmänna lagen om tullar och punktskatter), artiklarna 220, 221.1 och 265

Burgerlijk wetboek (civillagen), artiklarna 1382, 1383 och 1384

Strafwetboek (strafflagen), artiklarna 44 och 50

Ministerieel besluit betreffende het fiscaal stelsel van drankverpakkingen onderworpen aan verpakkingsheffing en producten onderworpen aan milieutaks (ministerförordning om skattebestämmelser för dryckesförpackningar som är föremål för förpackningsavgift och produkter som är föremål för miljöskatt), artikel 5.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Den 15 april 2020 inleddes en brottsutredning mot de anklagade rörande överträdelse av tullagstiftningen Bolagen lagfördes för att i kommersiellt syfte olovligen ha importerat punktskattepliktiga varor till Belgien från Tyskland och Nederländerna, nämligen 520 195,56 liter dricksvatten, 750 082,06 liter lemonad och 1 772,40 liter sockerlag.
- 2 Vid importen erlades inte de belgiska punktskatter och förpackningsavgifter som de anklagade enligt tillämplig nationell lagstiftning var skyldiga att erlägga och bolagen saknade tillstånd att verka som godkända upplagshavare. Undandragandet av punktskatterna och förpackningsavgifterna gav de anklagade en betydande ekonomisk fördel på uppskattningsvis 210 523,69 euro.
- 3 Minister van financiën (den belgiska finansministern, nedan kallad finansministern) har yrkat att de anklagade ska förpliktas att erlägga böter och obetalda avgifter samt att ovannämnda mängd dryck ska förklaras förverkad.
- 4 Finansministern har även yrkat att de anklagade ska förpliktas att betala motvärdet för de ovannämnda dryckerna, som uppskattas till totalt 479 966,34 euro, med motiveringen att dessa tillgångar inte kan beslagtas, eftersom de anklagade inte längre kan överlämna dessa.
- 5 Den hänskjutande domstolen har beslutat att begära ett förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) för att få klarhet i huruvida motvärdet för punktskattepliktiga varor då förverkade varor inte kan överlämnas 1) inte är en (straffrättslig) påföljd utan en civilrättslig följd av en fällande brottmålsdom, 2) kan kumuleras med böter och 3) kan jämkas.

Parternas huvudargument

- 6 De anklagade har bland annat gjort gällande att det inte är tillåtet att både påföra dem böter och förplikta dem att betala motvärdet för varorna (det vill säga ett belopp som motsvarar värdet på de varor som har undandragits tullövervakning) när dessa rent fysiskt inte existerar.
- 7 NZ, den andra anklagade, har hänvisat till en dom från EU-domstolen, som i ett liknande fall redan har funnit att skyldigheten för den som är ansvarig för en överträdelse att, utöver en sanktionsavgift, betala ett belopp motsvarande värdet på varorna ska kvalificeras som en sanktion (dom av den 4 mars 2020, Schenker, C-655/18, EU:C:2020:157, punkt 40).

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 8 Den hänskjutande domstolen konstaterar att även om den belgiska tullagstiftningen inte innehåller någon lagbestämmelse som gör det möjligt att förplikta de anklagade att betala motvärdet för de förverkade varorna, är detta vedertagen praxis vid de högsta belgiska domstolarna.
- 9 I rättspraxis från Hof van Cassatie (Högsta domstolen) och Grondwettelijk Hof (Författningsdomstolen) slås bland annat följande fast:
 - i) En förpliktelse att betala motvärdet för förverkad egendom kvalificeras inte som en sanktion av straffrättslig karaktär, utan som en civilrättslig följd av den separata brottmålsdomen om förverkande.
 - ii) En förpliktelse att betala motvärdet utgör en tillämpning av artiklarna 1382 och 1383 i civillagen, av artikel 44 i strafflagen, enligt vilken brottmålsdomstolen är behörig, och av artikel 50 i strafflagen om solidariskt ansvar för betalning av skadestånd om det finns flera gärningsmän.
 - iii) Förverkande av egendom är en påföljd som uttryckligen föreskrivs i artikel 221.1 AWDA och det följer av denna påföljds karaktär att i de fall som avses i artikel 220 AWDA kan var och en av gärningsmännen rimligen förvänta sig att brottmålsdomstolen, vid underlåtelse att överlämna den förverkade egendomen, kommer att förplikta dem att betala ett belopp som motsvarar varornas ekonomiska värde.
 - iv) Syftet med förpliktelsen att betala motvärdet är inte att ersätta den skada som uppkommit till följd av själva överträdelsen, utan att ersätta den skada som uppkommit till följd av att den vara som ska beslagt saknas.
 - (v) Brottmålsdomstolen har inte möjlighet att jämka motvärdesbeloppet.
- 10 Av det ovan anförda följer att de anklagade, när de förverkade varorna inte längre existerar, i Belgien kan förpliktas att betala motvärdet för dessa varor tillsammans med ett särskilt bötesbelopp och ett skatterättsligt krav på betalning av undandragen tull.

- 11 Enligt den hänskjutande domstolen görs det i belgisk tullstraffrätt inte någon skillnad mellan en situation där de beslagtagna varorna tas bort från marknaden och en situation där de rent fysiskt inte längre existerar.
- 12 I domen i målet Schenker gjorde EU-domstolen däremot åtskillnad mellan dessa två situationer. Domstolen förefaller närmare bestämt endast acceptera en förpliktelse att betala motvärdet om varorna har beslagtagits och tagits bort från marknaden. I punkt 44 i den domen slog EU-domstolen nämligen fast att skyldigheten att betala ett belopp motsvarande värdet på varorna inte var proportionerligt under de omständigheter som var i fråga i det målet, i vilket varorna inte hade beslagtagits, och att detta gällde oberoende av den omständigheten att denna sanktion påfördes utöver den sanktionsavgift som redan påförts.
- 13 Mot bakgrund av det ovan anförda är det inte säkert att belgisk rättspraxis är förenlig med unionsrätten. Den hänskjutande domstolen har därför beslutat att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen avseende de ovan formulerade frågorna.

ARBETS-DOKUMENT